

A Magyar Televízió Nonprofit Zrt. médiaszolgáltató m1 csatornáján sugárzott Kék fény című műsorszám 2012. május 7-i adásában megjelent tartalom vizsgálata

Az 1102/2012. (VI. 13.) számú médiatanácsi végzés kivonata

Tényállás

Az eljárás tárgyát képező műsorzámban az alábbiak hangzottak el:

Műsorvezető: „Kommandósok gyűrűjében érkezett a bíró egy rablásokkal és kettős gyilkossággal gyanúsított banda tárgyalására. Az ügyészség szerint ezek a vádlottak keveredtek tűzharcba a rendőrökkel 2005-ben egy páncélautó kirablása közben Budaörsön. Az ügyet eddig 4 bíró kezdte tárgyalni, de egyikük sem jutott el az ítéletig. Volt, aki elfogultságot jelentett, de a Kék fény információi szerint legalább egy bíró félelmében adta vissza az ügyet.”

Narrátor: „A bíró kommandósok gyűrűjében érkezik a tárgyalásra. Nem véletlenül. Ő az ötödik, aki megpróbál majd ítéletet hozni Süveges Péter és társai ügyében. Az előző 4 bíró visszaadta az ügyet. Volt, akít olyan súlyosan megfenyegettek, hogy bele sem mert kezdeni a tárgyalásba. A banda ellen 7 éve tart már az eljárás, ám ítélet nélkül csak 3 évig tarthatták őket előzetes letartóztatásban, így most a 8 vádlott többsége szabadlábon védekezhethet, csak ketten vannak házi őrizetben. Pedig a vádirat súlyos bűncselekményeket tartalmaz.”

Ezt követően a narrátor S. Péter és társai által elkövetett cselekményekről számolt be. A beszámoló alatt az eseményeket illusztrálták, továbbá videofelvételeket is bemutattak.

Narrátor: „2004. november 23-a, Kalocsa. A vád szerint Süveges és két társa egy, az alvilágban közismert házaspár otthonába lépett be. A pár illegális pénzváltással foglalkozott, azt hitték mostani vendégeik is ezért jöttek. Ám a férfiak hirtelen fegyvert rántottak, és arra kényszerítették a házaspárt, hogy adjanak át minden értéket, ami csak a házban van. A zsákmány több mint 30 millió forintot ért. A házaspárt ezután betuszkolták a saját autójukba, elvitték egy néptelen erdős részre, ahol kiharancsolták őket a kocsiból, és mellbe lötték mindkettőjüket. A holttesteket később elásták, a gödröt fűmaggal vetették be, az autót pedig lángvágóval feldarabolták. Két hónappal később, 2005 januárjában egy pénzszállító autót támadtak meg Érden. Egy bank mellett rakodás közben csaptak le. Az egyik vagyonőr ellenállt, de dulakodás közben két golyót is kapott. Egyet a hasába, egyet a karjába. Mikor már a földön feküdt a nyomaték kedvéért még a combjába is belelőttek egyet. Csak a gyors orvosi beavatkozásnak köszönhető, hogy életben maradt. Az egyik szemtanú így emlékezett a történetekre.”

Tanú: „Egy nagy fegyvert láttam, és lőtt közelről az egyik pénzszállítóra, aki a kocs mellett állt, és utána, fogta a fegyvert és a sofőr felé irányította.”

Narrátor: „Lódd az üveget - hangzott a parancs, és az egyik rabló kettőt beleeresztett a páncélüvegbe. A golyók ugyan nem hatoltak át rajta, de a sofőr mozdulni sem mert. A támadók ezután felkapták az egyik zsákot az autó nyitott rakteréből és elmenekültek. Csak később vették észre, hogy nem a pénzeszsákot vitték magukkal.

2005. március. A vádlottak közül hárman ezúttal rendőrnek adták ki magukat, néhány láthatósági mellény és egy lopott rendőrigazolvány segítségével. A házigazda gyanútlanul beengedte őket a kertbe, de mire a házhoz értek a férfiak sí maszkot húztak a fejükre és azonnal nekiestek. A házigazda felesége éppen újszülött gyermekével volt elfoglalva, de a támadók az asszonyt sem kímélték. Leteperték mindkettőjüket, ragasztószalaggal

megkötötték őket és pénzt követeltek. Mindössze 300 ezer forint volt a házban, így magukkal vitték a háziak autóit, köztük egy X5-ös BMW-t is.

Két hónappal később ezzel a BMW-vel hajtotta végre a banda a leghírhedtebb akcióját. Ezeket a felvételeket a Tesco áruház biztonsági kamerái készítették. Jól látszik, hogy három álarcos megtámadja az áruház pénzszállító autóját. Az éppen rakodó vagyonőrt combon lötték, majd a sofőrülkét vették tűz alá. A gépkarabély lövedékei ezúttal átütötték a páncélüveget, így a sofőr azonnal megadta magát. A rablók éppen elkezdték átpakolni a zsákokat a BMW-be, amikor egy rendőrautó fordult be a parkolóba a kamera látószögén kívül. Azonnal tüzet nyitottak rá.”

Bogdán András, alosztályvezető - Budaörsi Rendőrkapitányság: *„Abba az irányba, amerre a bűnözők löttek, ott vásárlók voltak, gyerekekkel sétáltak, pénzkiadó automatát kerestek, idős hölgy volt, úgyhogy a két kollegám azzal volt elfoglalva, hogy őket mentsek.”*

Narrátor: *„A másik két rendőr viszonzta a tüzet, mire a rablók egy kézigránát dobtak feléjük. A robbanást megörökítette a biztonsági kamera. Csak a szerencsén múlt, hogy sem a rendőrök, sem a vásárlók nem sebesültek meg.*

A banda minden tagja volt már korábban büntetve, az ügyész szerint a börtönben ismerték meg egymást, és ott határozták el, hogy szabadulásuk után együtt dolgoznak tovább. A vádirat szerint Süveges Péter volt a banda főnöke, és bár személyesen nem vett részt minden akcióban, ő döntötte el mikor és hol csapnak le.

Az eddigieken túl további négy fegyveres rablással vádolják őket, Budapesten egy pénzváltót, egy ékszerboltot és egy telefonszaküzletet támadtak meg, és Győrben is kiraboltak egy pénzváltót. Mindezt alig néhány hónap alatt. A rendőrség az utolsó támadás után néhány héttel 2005 nyarán kapta el a bandát. Süveges szinte azonnal szökni próbált, csak a véletlenül múlt, hogy nem járt sikerrel. Megvesztegette az egyik fegyőrt. A korrupst börtönőr az otthoni számítógépén chat-elte a szökés részleteiről Süveges feleségével. Szerencsétlenségére a barátnője éppen otthon volt, és a legrosszabb pillanatban nyitott be a szobába. A nő féltékenységi jelenetet rendezett, aminek csúnya veszekedés lett a vége. Annyira összevesztek, hogy az asszony bosszúból felhívta a börtön parancsnokát és közölte vele, hogy szerinte az élettársa meg akarja szöktetni az egyik rabot. A hatóságok azonnal megszállták a lakást, és rövid kutatás után a hűtőben megtalálták a börtön tetejére vezető ajtó kulcsának a lenyomatát. Süveges valószínűleg egy helikopteres szökést tervezett. Ezért az akcióért 2 év 8 hónap börtönt kapott, de 2010-ben már az is letelt.”

S. Péter: *„Mi a jogbiztonság Magyarországon?”*

Narrátor: *„A férfi még 2007-ben interjút adott a Kék fénynek, akkor még előzetesben volt. Állította, hogy a rendőrség bűnbaknak használja.”*

S. Péter: *„Tökéletesen jó gyanúsított vagyok, azt mondják, megvan az intellektusom hozzá, volt már ilyen bűncselekményhez közöm, hibátlan.”*

Narrátor: *„A férfit még a '90-es években elítélték fegyveres rablásért, büntetését letöltötte, állítása szerint, azóta jó útra tért. Azt mondta, sziklaszilárd alibije van mindegyik bűncselekmény idejére, ám a hatóságok ezt valamiért nem haladók figyelembe venni.”*

S. Péter: *„Hivatalos okiratokat hamisítottak meg a rendőrök. Igazolhatóan hivatalos okirat hamisítás történt. Igazolhatóan hamis tartalmú hivatalos jelentéseket adtak le.”*

Narrátor: *„A Süveges banda ellen 2007-ben emeltek vádat, eddig négy bíró próbálta elítélni őket. Süveges Péter azonban elfogultság és bizonyítékhamisítások miatt eljárásokat indított a bírók és az ügyészek ellen, és ezzel eddig sikeresen akadályozta a tárgyalásokat, mivel a törvény szerint a bíró és a vádlott nem állhat egymással perben vagy haragban. A Kék fény úgy tudja, hogy volt olyan bíró, aki arról kapott információt, hogy az ügy miatt merénylet készül ellene, ezért el sem merte kezdeni a tárgyalást. A fenyegetésekről szóló információk miatt végül senkit sem gyanúsítottak meg, de a jelek szerint mégis komolyan vették. Az*

ötödik bírót ezért is őrizhetik ilyen szigorúan. Kalina József ma kezdte el tárgyalni az ügyet, de Süveges már két eljárást is indított ellene, egyet a strasbourgi bíróságon, sőt ma a vádbeszéd előtt három órán keresztül szapult a bírót.”

S. Péter: „Úgy gondolom, megvalósított több Alaptörvény által kidolgozott magatartást, és mivel kapcsolatba kerültem klinikai szakpszichológusokkal, ő szerintük meg valósította a megalázó bánásmódot. Igen nehéz lesz ilyen magatartással és mentalitással átmenni a strasbourgi bíróság kettős tesztjén. Nem fog. Ezt most garantálom.”

Narrátor: „Süveges indítványozta, hogy a bírót azonnal zárják ki a tárgyalásból, sőt zárják ki a bírói testületből is.”

Kalina József tanácselnök - Fővárosi Törvényszék: „Azért engem is megillet az ártatlanság védelme, és addig, amíg jogerős bírói határozat a bűnösségemet meg nem állapítja, addig én is ártatlan vagyok, és az ügyben eljárhatok.”

Narrátor: „Kalina József szerint legalább 80 tárgyalási nap áll előttük, legkorábban két év múlva hirdet ítéletet, de már az első tárgyalási nap után is tisztult némileg a kép, hiszen Süveges Péter a bíró sértegetése mellett terhelő vallomást is tett az egyik társára.”

A Médiatanács döntése

A Médiatanács a műsorszám kapcsán benyújtott kérelem alapján indult hatósági eljárást a Ket. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette.

A döntés indokolása

A Médiatanács a kérelemben foglalt alapján külön-külön vizsgálta a felmerült jogsértéseket.

I. Sajtó-helyreigazítás; személyhez fűződő jogok (jó hírnév) megsértése

A Kérelmező álláspontja szerint a műsorszámban olyan tényként közölt kijelentések hangzottak el vele összefüggésben, melyek bizonyítottan hamis tartalmúak, ellentétesek a büntetőeljárás anyagával. Véleménye szerint a műsorszám alkalmas volt a lejáratására, a közönség félretájékoztatására, továbbá arra, hogy ellene hangolja a bíróságot és a tanúkat egyoldalúan informálja.

A Kérelmező a médiaszolgáltató helyreigazító műsorszám elkészítésére, és a sérelmezettel azonos körülmények közötti sugárzására, továbbá magánlevél útján történő bocsánatkérésre kötelezését kérte.

A Kérelmező beadványában hivatkozott az Smtv. 12. § (1) bekezdésére (sajtó-helyreigazítási jog), valamint a Ptk. 76. §-ára, 78. § (1) és (2) bekezdésére, a 79. §-ára és a 84. § (1) bekezdésére (a személyhez fűződő jogok).

Sajtó-helyreigazítás

A sajtó-helyreigazítási eljárásra vonatkozó rendelkezéseket a Pp. 342-346.§-ai szabályozzák.

A Pp. 342. § (1) bekezdése szerint helyreigazításának a Ptk., valamint az Smtv. szerinti közzétételét az érintett személy vagy szervezet az általa vitatott közlemény közzétételétől számított harminc napon belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól.

Amennyiben a médiaszolgáltató a helyreigazítás közzétételére irányuló kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az azt igénylő fél - a közzététel utolsó napjától számított

tizenöt nap alatt - ellene keresetet indíthat. A perre az a bíróság illetékes, amelynek területén a médiaszolgáltató székhelye, illetve lakhelye található. A bíróság illetékességét a médiaszolgáltató helyi stúdiójának székhelye is megalapozhatja. A bíróság a perben soron kívül jár el.

A Médiatanács a fentiek alapján megállapította, hogy az Mttv. feladat- és hatásköreit meghatározó 182-184. §-ai alapján nem rendelkezik hatáskörrel a sajtó-helyreigazítási eljárás vonatkozásában, annak lefolytatására a Pp. alapján a bíróság jogosult.

A személyhez fűződő jogok (jó hírnév) megsértése

A Ptk. 75. § (1) bekezdése szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. nem nevesíti az összes személyhez fűződő jogot. A Ptk. 76. §-a szerint a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tény hamis színben tüntet fel.

A Ptk. 85. § (1) és (2) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogokat - a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve - csak személyesen lehet érvényesíteni.

A Médiatanács a fentieknek megfelelően megállapította, hogy az Mttv. feladat- és hatásköreit meghatározó 182-184. §-ai alapján nem rendelkezik hatáskörrel a személyhez fűződő jogok megsértése miatti igény vonatkozásában sem, azok érvényesítése bírósági úton lehetséges.

II. Az Smtv. 4. § (3) bekezdése és 10. §-a

A Kérelmező beadványában az Smtv. 4. § (3) bekezdésében és a 10. §-ában foglaltakra is hivatkozott:

Az Smtv. fenti rendelkezése a 2012. január 1-jével hatályát veszttett, a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény deklaratív jellegű rendelkezéseit vette át. Az Mttv. a hatóság feladat- és hatásköreit meghatározó 182-184. §-ai az Smtv. 4. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezést nem nevesítik, tehát ezen rendelkezés megsértését a hatóság közigazgatási hatósági eljárásai során hatáskör hiányában nem vizsgálhatja.

A hatóság kizárólag a törvényben meghatározott hatásköröket gyakorolhatja, azokat önkényesen nem bővítheti. Ez a fajta hatáskör-kiterjesztés egyértelműen alkotmányellenes volna, a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmiségi ok. Az Smtv. 4. § (3) bekezdése alapján médiahatósági eljárás egyébként sem indulhatna, mert az ott meghatározottak olyan általános kategóriák, amelyek csak konkrét tényállásokban jelenhetnek meg a hatósági felügyelet keretében számon kérhető módon. Ugyanakkor a bűncselekmények megelőzése, felderítése, illetve a személyhez fűződő jogok védelme egyértelműen nem a médiahatóság feladata.

Az előbbi rendelkezés egyrészt a közönséget megillető tájékoztatási, tájékozódási jogot rögzíti, másrészt a médiarendszer egészének tájékoztatási kötelezettségéről, mint általános médiajogi alapelvről rendelkezik.

A hivatkozott rendelkezésben rögzített hiteles, gyors, pontos tájékoztatás tehát nem az egyes médiaszolgáltatókra vonatkozó feladatot határoz meg, hanem a médiarendszer egészéhez kapcsolódó alapelvi követelményt fogalmaz meg. Ezt az is alátámasztja, hogy a hatályos törvény a szóban forgó rendelkezést a közönség jogai között jeleníti meg, és nem a sajtó kötelezettségeit meghatározó rendelkezések között szabályozza.

Ezen alapelvi rendelkezés megsértését a hatóság közigazgatási hatósági eljárásai során hatáskör hiányában nem vizsgálhatja és állapíthatja meg.

A Médiatanács a fentiek alapján megállapította, hogy nincs hatásköre az Smtv. 4. § (3) bekezdésében és a 10.§-ában foglalt rendelkezések érvényesülését vizsgálni.

III. Az Smtv. 21. § (1) bekezdése

A hivatkozott rendelkezés egy generálklauzulát tartalmaz a törvény személyi hatálya alá tartozó médiatartalom-szolgáltatók felelőssége tekintetében, mely közvetve a médiatartalom-szolgáltatók szerkesztői szabadságát deklarálja, de emellett kijelöli annak kereteit is. A kereteket az Smtv.-ben és más jogszabályokban (pl. Mttv.) foglalt rendelkezések adják.

A fenti rendelkezés tehát egy általános jogtételt fogalmaz meg, amely a törvény többi rendelkezésében került „kibontásra”. Ezen általános jogelv megsértését a hatóság közigazgatási hatósági eljárásai során hatáskör hiányában nem vizsgálhatja.

IV. Smtv. 14. § (1) és (2) bekezdése, 16. §-a és 18. §-a

A Médiatanács a kifogásolt összeállítást megtekintette, és megállapította, hogy a kérelemben jelzett magatartás kapcsán nem merült fel médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése.

Az összeállítás arról számolt be, hogy egy rablásokkal és kettős gyilkossággal gyanúsított banda tárgyalására az ügyet ötödikként tárgyaló bíró kommandósok kíséretében érkezett. A narrátor elmondta, hogy az előző 4 bíró visszaadta az ügyet. A narrátor az összeállításban S. Péter és társai által a *vád szerint* elkövetett cselekményekről számolt be. Ez alatt az eseményeket illusztrálták, továbbá videofelvételeket is bemutattak.

A médiaszabályozás a médiatartalmakat befogadó közösség érdekeit és nem az egyes médiatartalmakkal érintett személyek érdekeit szem előtt tartva fogalmaz meg korlátozásokat, ír elő kötelezettségeket. Ebből következően csak abban az esetben állapítható meg a fenti rendelkezések megsértése, ha a jogsérelem nemcsak az egyéni érdekek, hanem a közösség érdekeinek sérelmét is okozta.

A Médiatanács a közigazgatási eljárás során tehát annak megállapítására jogosult, hogy a médiaszolgáltató tevékenysége, az általa közzétett műsorszámok tartalma révén sérültek-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értékek, a sérelem alanyát érintő személyes jogsérelemtől függetlenül.

A médiaszabályozás számára az emberi jogok „intézményének” védelme a feladat, tehát a társadalom számára elengedhetetlenül fontos intézményt védi, és nem a megsértett emberi jogok nyomán konkrét sérelmet szenvedett egyént.

Az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) sz. határozatában foglaltak alapján megállapítható, hogy a médiaszabályozásban van alkotmányos lehetőség az emberi jogok védelmére, azonban ezen eljárások során a Médiatanács az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy eljárásjogilag „alanytalanná téve” ítélni meg. A jogsértések esetén a jogalkalmazónak ketté kell tudnia választani a kizárólag az egyéni jog, valamint az emberi

jogok intézményes tartalmának sérelmét megvalósító eseteket, és – a köz érdekében fellépve – az utóbbiak védelmében járhat csak el.

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapítja, hogy a média „rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”, tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy „indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben” (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

Az idézett szövegrészekből egyértelművé válik, hogy az AB szerint a szabályozás célja és indoka a közösség (nem pedig az egyén) érdekében a jogok „intézményes tartalmának” védelme, nem pedig konkrét sérelmek miatti fellépés biztosítása.

A Kérelmező által sérelmezett összeállítással kapcsolatban nem állapítható meg a magánérdek sérelmén túlmutató, a közösség sérelmét is megvalósító médiaszolgáltatói magatartás, ezért hatósági eljárás lefolytatása nem indokolt, a személyhez fűződő jogok megsértése tekintetében pedig a hatóságnak nincs hatásköre eljárni.

Bár az összeállításban elhangzottak alkalmat adhatnak az egyéni jogvédelemre nyitva álló jogérvényesítésre (a Kérelmező által személyesen indítható polgári vagy büntetőeljárások által), de az egyént ért jogsérelmen keresztül a médiahatóság által a műsorszám közönsége érdekében biztosított intézményes alapjogvédelem szükségessége nem merült fel. Nem vitatva annak a lehetőségét, hogy a sértett Kérelmező törvényes jogai vagy érdekei csorbulhattak, a médiahatóság álláspontja szerint ennek elbírálása nem tartozik a hatáskörébe. A médiaszabályozás nem a személyhez fűződő jogok megsértése esetén alkalmazható eljárások számát növeli, hanem az emberi jogok intézményes védelmét biztosítja, tehát a médiát figyelemmel kíséző közönség érdekében lép fel, biztosítva számára az emberi méltóságot tiszteletben tartó médiatartalmakat. Amennyiben tehát „csak” a személyhez fűződő jogok sérelme merül fel egy adott tartalommal kapcsolatban, a médiahatóságnak nincsen hatásköre eljárni.

A fentiekben kifejtettek alapján a Médiatanács a Ket. 31. § (1) bekezdés a) pontja alapján megszüntette az eljárást, tekintettel arra, hogy a kérelem érdemi vizsgálat nélküli elutasításának lett volna helye egyrészt azon az alapon, hogy az eljárás alapjául szolgáló ügy nem hatósági ügy, hiszen a sajtó-helyreigazítás és a személyhez fűződő jogok megsértése miatti igény vonatkozásában nincs olyan hatósági ügy, amelyre a Médiatanács hatáskörrel rendelkezne, továbbá azon az alapon, hogy az Smtv. 4. § (3) bekezdésében, a 10. §-ában és a 21. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezések érvényesülését nincs hatásköre vizsgálni, és mindez csak később, az eljárás megindulását követő nyolc napon túl jutott a tudomására.